

Національний
банк України

Результати опитування керівників підприємств **Вінницької області** щодо їх ділових очікувань*

III квартал 2023 року

*Надані результати є відображенням лише думки респондентів – керівників підприємств Вінницької області в III кварталі 2023 року і не є прогнозами та оцінками Національного банку України.

Результати опитування підприємств Вінницької області у III кварталі 2023 року свідчать, що на тлі стабільного функціонування енергосистеми респонденти продовжують очікувати зростання обсягів виробництва товарів і послуг в Україні та позитивно оцінюють перспективи розвитку власних підприємств у наступні 12 місяців. Інфляційні очікування послабилися. Девальваційні очікування залишилися високими.

У наступні 12 місяців керівники підприємств області очікують:

- **зростання обсягів виробництва товарів та послуг в Україні помітно нижчими темпами:** баланс відповідей – 19.0% (у попередньому кварталі – 52.4%) (графік 1), у цілому по Україні – 9.8%;
- **повільніше зростання цін на споживчі товари та послуги:** частка респондентів, які очікують, що зростання цін не перевищить 15.0%, збільшилася до 52.4% (у II кварталі 2023 року – 42.9%), у цілому по Україні – 52.2%. Головними чинниками інфляції респонденти продовжують називати витрати на виробництво (відзначили 90.5% респондентів), воєнні дії та курс гривні до іноземних валют (графік 2);
- **девальвацію національної валюти:** знецінення гривні відносно долара США очікують 66.7% респондентів (у попередньому кварталі – 61.9%), у цілому по Україні – 72.4%;
- **поліпшення фінансово-економічного стану своїх підприємств вищими темпами:** баланс відповідей – 19.0% (у II кварталі 2023 року – 9.5%) (таблиця), у цілому по Україні – 6.0%;
- **зростання загальних обсягів реалізації виробленої продукції вищими темпами:** баланс відповідей – 47.6% (у попередньому кварталі – 23.8%) (таблиця). Також очікується збільшення обсягів реалізації продукції на зовнішньому ринку: баланс відповідей – 25.0% (у II кварталі 2023 року – 16.7%). У цілому по Україні баланси відповідей – 16.8% та 10.6% відповідно;
- **помітне збільшення інвестиційних витрат на машини, обладнання та інвентар:** баланс відповідей – 47.1% (у II кварталі 2023 року – 0.0%). Водночас керівники підприємств очікують помірне зростання інвестиційних витрат на машини, обладнання та інвентар: баланс відповідей – 5.9% (у попередньому кварталі 5.6%). У цілому по Україні баланси відповідей – 8.8% та «мінус» 2.2% відповідно;
- **зменшення кількості працівників на своїх підприємствах:** баланс відповідей – «мінус» 9.5% (у II кварталі 2023 року – 0.0%) (графік 4). У цілому по Україні баланс відповідей – «мінус» 7.0%;
- **зростання цін на товари/послуги, що купують і продають підприємства:** баланси відповідей 95.2% і 90.5% відповідно (у попередньому кварталі – 95.0% і 89.5% відповідно) (графік 6). За оцінками респондентів області, найбільше на подорожчання товарів/послуг власного виробництва впливатимуть ціни на енергоносії, сировину, матеріали, а також вартість трудових ресурсів (графік 7);
- **зростання витрат як на одиницю продукції, так і на оплату праці одного найманого працівника вищими темпами:** баланси відповідей – 85.7% та 76.2% відповідно (у попередньому кварталі – по 66.7%) (графіки 4, 6).

Спроможність підприємств нарощувати виробництво найбільше обмежують воєнні дії та їх наслідки, занадто високі ціни на енергоносії, сировину та матеріали (графік 5).

Респонденти посилили свої очікування щодо збільшення потреби підприємств області в позикових коштах найближчим часом (графік 8). Підприємства, що планують брати кредити (їх частка зросла до 50.0% опитаних), надають перевагу запозиченням виключно в національній валюті. Умови доступу до банківських кредитів, за оцінками респондентів, останнім часом стали жорсткішими (графік 9). Головними стримуючими чинниками залучення кредитних ресурсів респонденти називають занадто високі ставки за кредитами, наявність інших джерел фінансування та надмірні вимоги до застави (графік 10).

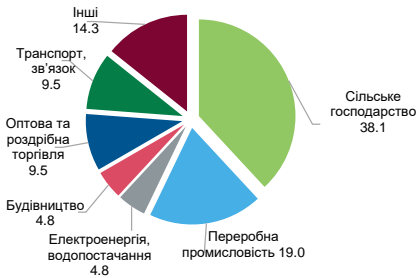
Усі респонденти зазначили, що не мають проблем із проведенням операцій із коштами, розміщеними на банківських рахунках, у цілому по Україні – 94.9%.

Оцінки респондентів щодо стану підприємств на момент опитування (графік 3):

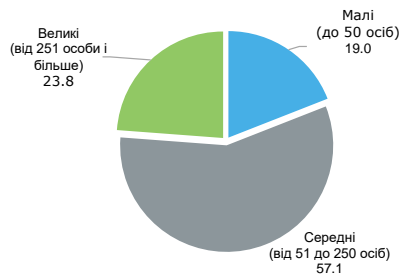
- **поточний фінансово-економічний стан підприємств поганий:** баланс відповідей – «мінус» 19.0% (як у попередньому кварталі) (графік 3), у цілому по Україні баланс відповідей – «мінус» 5.8%;
- **рівень залишків готової продукції власного виробництва збільшився та є вищий, ніж нормальний:** баланс відповідей – 13.3%, у II кварталі 2023 року – «мінус» 7.7%;
- **підприємствам області необхідно залучати додаткові виробничі потужності, щоб задовольнити неочікуване зростання попиту:** баланс відповідей – «мінус» 5.0%, у попередньому кварталі – «мінус» 4.8%.

Паспорт вибірки^{1,2}

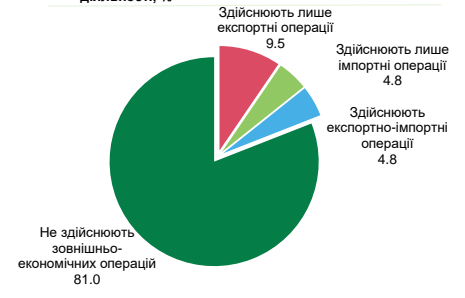
Розподіл респондентів за основним видом діяльності підприємств (за КВЕД), %

Розподіл респондентів за розміром підприємств за кількістю працівників, %

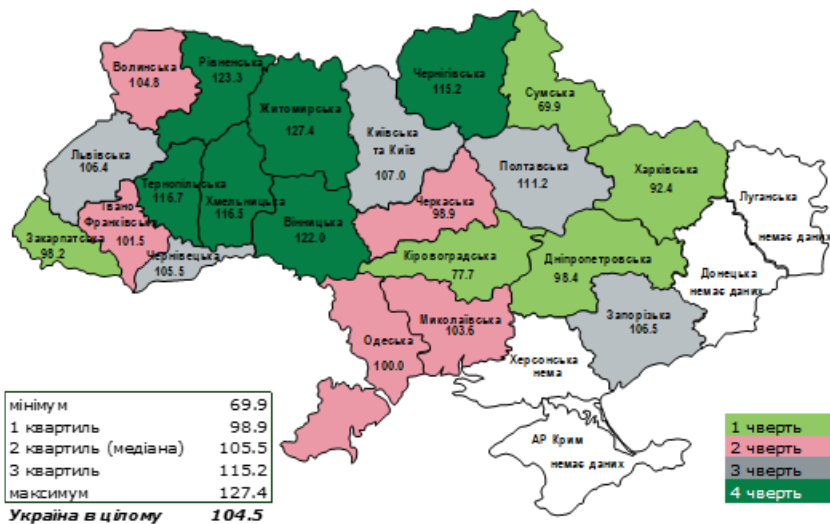

Розподіл респондентів за напрямом діяльності, %

- період проведення – 01–24 серпня 2023 року;
- опитано всього 21 підприємство;
- репрезентативно за такими видами економічної діяльності, як сільське господарство та переробна промисловість.

Індекс ділових очікувань на наступні 12 місяців за областями³, %

*кuartиль - значення ознаки, яка ділить ранжовану сукупність значення показника (ІДО) на чотири рівновеликі частини;
**медіана - значення ознаки, яка розміщується в середині ранжованої сукупності і поділяє її на дві рівні частини.

Таблиця. Очікування підприємств Вінницької області щодо ділової активності (за складовими)

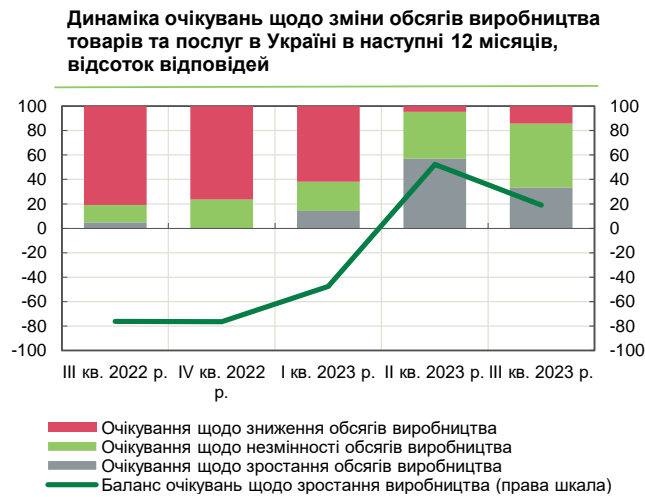
Очікування респондентів у наступні 12 місяців щодо:	Баланси відповідей, %				
	III кв. 2022 р.	IV кв. 2022 р.	I кв. 2023 р.	II кв. 2023 р.	III кв. 2023 р.
фінансово-економічного стану	-4.8	0.0	-14.3	9.5	19.0
загальних обсягів реалізації продукції власного виробництва	14.3	6.3	9.5	23.8	47.6
інвестиційних видатків на проведення будівельних робіт	-13.3	-11.1	-19.0	5.6	5.9
інвестиційних видатків на машини, обладнання та інвентар	-12.5	-16.7	-4.8	0.0	47.1
кількості працівників	-23.8	-22.2	-38.1	0.0	-9.5

¹ Вибірка формується пропорційно внеску регіону і виду економічної діяльності у виробництво валової доданої вартості України.

² В окремих випадках незначні розбіжності між підсумками та сумою складових можливі за рахунок округлення.

³ Індекс ділових очікувань – агрегований показник щодо очікуваного розвитку підприємств у наступні 12 місяців, розрахований за балансами відповідей респондентів стосовно змін фінансово-економічного стану підприємства та майбутньої економічної активності.

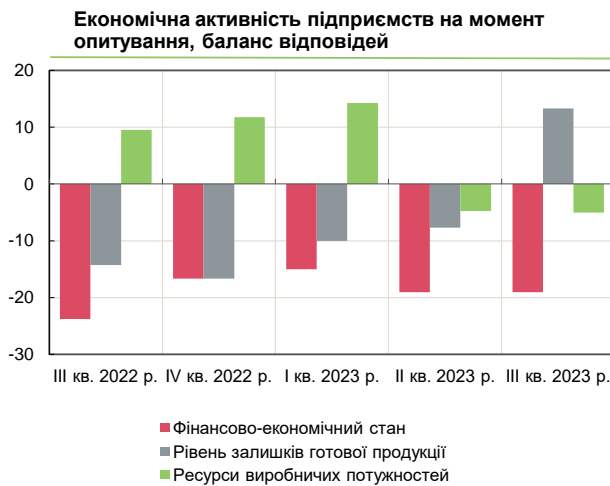
Графік 1

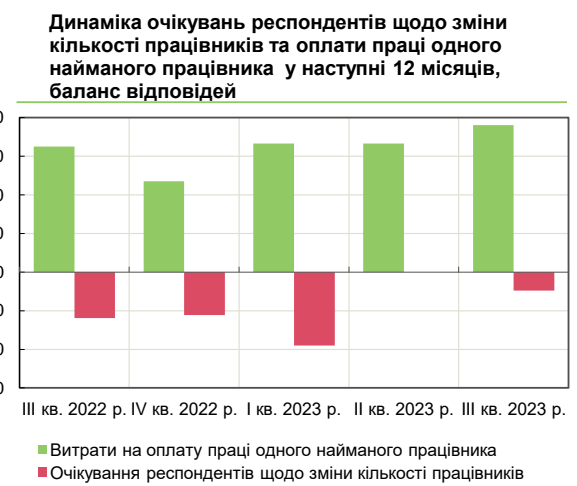
Графік 2

Графік 3

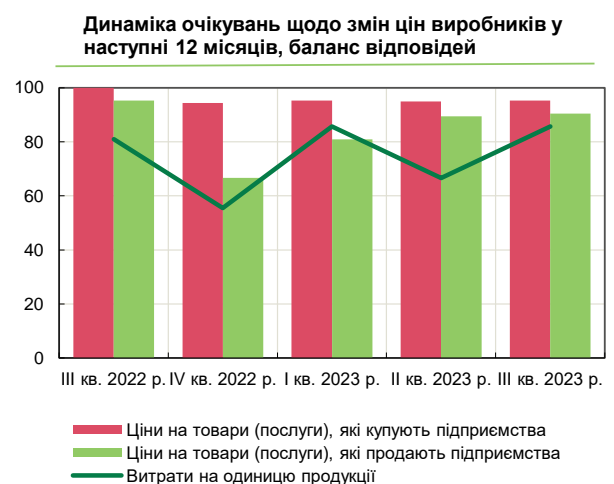
Графік 4

Графік 5

Графік 6

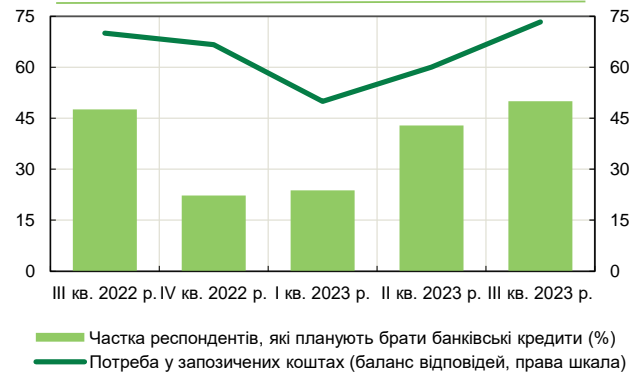
Графік 7

Оцінка респондентами факторів, які впливають на зміни рівня відпускних цін на товари та послуги, відсоток відповідей

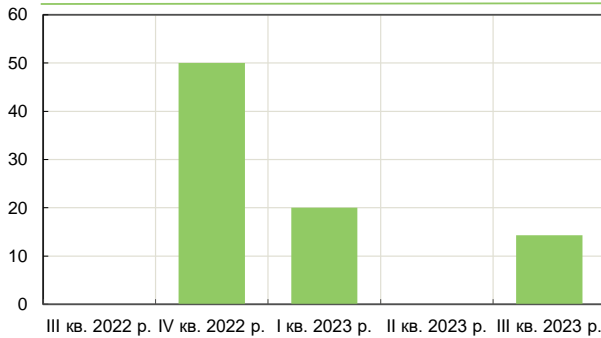
Графік 8

Очікування респондентів щодо потреби в запозичених коштах та плани щодо банківських кредитів найближчим часом, відсоток відповідей

Графік 9

Динаміка оцінок респондентів щодо змін умов отримання банківського кредиту, баланс відповідей*

*Різниця між відсотками відповідей респондентів "стали жорсткішими" та "пом'якшилися"

Графік 10

Оцінка респондентами факторів, які можуть змусити підприємство уникати/відкладати використання кредитних послуг банків, відсоток відповідей

